

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/79/2023
Identifikačné číslo spisu:	7214011526
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7214011526.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného T. L. a spol. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 26. februára 2025 v Bratislave, o dovolaní obvinených T. L. a T. L. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 2. júna 2020, sp. zn. 8To/144/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinených T. L. a T. L. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 12. septembra 2019, sp. zn. 6T/114/2014 boli obvinení T. L. a T. L. uznaní vinnými, a to

- obvinený T. L. v bode 1) zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, v súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona [bod 2)],

- obvinený T. L. v bode 1) zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

1) obvinený T. L. a obvinený T. L.

- dňa 28. marca 2014 o 08.45 hod. z presne nezisteného miesta obžalovaný T. L. mal zavolať z mobilného telefónu poškodenému Ing. T. K. pričom mu vulgárne nadával a vyhrážal sa mu slovami: „... keď neuvidím svoje peniaze, tak ti rozbijem papuľu! Okamžite príď do predajne na ulicu P. číslo XX v W.! “ a následne, keď poškodený Ing. T. K. toho istého dňa o 09.40 hod. prišiel do predajne na ulici P. č. XX, kde ho už čakali obaja obžalovaní, obžalovaný T. L. sa opätovne dožadoval vyplatenia splátky za nájom priestorov v zmysle splátkového kalendára, kedy opätovne vulgárne nadával poškodenému Ing. T. K. a vyhrážal sa mu, že keď okamžite neuhradí peniaze, tak ho „odjebe“ a postará sa o to, že aj keď bude chcieť následne zaplatiť, že už nebude mať kto zaplatiť, následne obaja obžalovaní začali poškodenému K. opätovne vulgárne nadávať a keď vyšli z predajne von, obžalovaný T. L. sa do predajne vrátil a poškodenému Ing. T. K. povedal, že ak neuvidia svoje peniaze, tak sa postará o jeho likvidáciu, kedy mu tykal a keď sa poškodený ohradil, prečo mu obžalovaný tyká, obžalovaný T. L.

zareagoval slovami: „... keď idem niekoho odjebať, tak mu zásadne tykám ...“;

2) obvinený T. L.

- dňa 28. marca 2014 asi o 15.30 hod. po tom, čo prišiel do predajne „H.“ na ul. P. č. XX v W. začal kričať na poškodených P. H. a Y. J., čo tam robia, pričom im vulgárne nadával a poškodenému P. H. sa vyhrážal, že mu rozbije železnou tyčou hlavu, ak odtiaľto nevypadnú a podpáli im auto, čím u menovaného vzbudil obavu, že svoje vyhrážky uskutoční.

Za to im okresný súd uložil:

1) obvinenému T. L. podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 30 (tridsať) mesiacov,

2) obvinenému T. L. podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 24 (dvadsaťštyri) mesiacov.

Proti vyššie označenému rozsudku okresného súdu podali obvinení T. L., T. L. (ďalej aj „obvinení“ alebo „dovolatelia“), ako aj prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II odvolania, ktoré Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 2. júna 2020, sp. zn. 8To/144/2019, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti naposledy označenému uzneseniu krajského súdu podali obvinení, prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Zuzany Adamovej Tomkovej, advokátky so sídlom vo Vranove nad Topľou, Boženy Nemcovej 1, vo svoj prospech dovolanie z dôvodov plynúcich z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinení po zrekapitulovaní rozhodnutí súdov nižšieho stupňa poukazujú na ustanovenia § 163 ods. 2 Trestného poriadku a § 180 Trestného poriadku namietali, že uznesením Krajského súdu v Košiciach z 2. júna 2020 nie sú identifikovaní tak, aby nemohli byť zamenení s inou osobou. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyjadrili pochybnosť o zákonnom zložení senátu konajúceho v ich veci spisovej značky 8To/144/2019 na verejnom zasadnutí 2. júna 2020 v zložení JUDr. Karol Kučera (predseda senátu) a JUDr. Miroslav Osif a JUDr. Martin Michalanský (členovia senátu), keď 3. februára 2020 dotknutý senát konal v zložení JUDr. Karol Kučera (predseda senátu) a JUDr. Daniela Mitterpáková a JUDr. Martin Michalanský (členovia senátu), pritom obvinení nemali žiadnu vedomosť o tom, kedy a z akého dôvodu došlo k zmene člena odvolacieho senátu, čím im bolo zároveň znemožnené uplatnenie námietky zaujatosti, ak by existoval na ich strane dôvod na námietku zaujatosti voči niektorému členovi senátu. Dovolatelia zároveň vyjadrili pochybnosť o nestrannosti odvolacieho súdu z dôvodu, že prvým rozsudkom okresného súdu z 25. októbra 2016 boli spod obžaloby prokurátora oslobodení a až novým rozsudkom z 12. septembra 2019 súd prvého stupňa obvinených odsúdil v podstate preto, že mu to nariadil krajský súd uznesením spisovej značky 8To/26/2017 zo 17. apríla 2017, ako sa uvádza na strane 3 rozsudku okresného súdu s tým, že krajský súd sa zameriaval na odôvodnenie, prečo musia byť obžalovaní vinní, no nezaoberal sa procesnou stránkou konania a skutkovými zisteniami, ktoré vyplývajú zo samotných výpovedí svedkov, a ktoré sú v rozpore s tvrdeniami krajského súdu a s napadnutým rozhodnutím. Poukazujú na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Českej republiky obvinení namietali, že ak odvolací súd zaväzuje súd prvého stupňa k určitému hodnoteniu dôkazov a k uznaniu viny obvinených, porušuje tak ich ústavné práva na spravodlivý proces a prezumpciu nevinoty s tým, že súd prvého stupňa nemôže rezignovať, pridržať sa názoru dovolacieho súdu, ale musí sa s námietkami obvinených vysporiadať v súlade s pravidlami spravodlivého procesu, aby tak nedošlo k porušeniu ich práv, pričom ak vykonané dôkazy jednoznačne s najvyšším stupňom istoty nepreukazujú naplnenie všetkých znakov trestného činu, musia byť vzniknuté pochybnosti brané v prospech obvinených a obvinení spod obžaloby oslobodení. Naplnenie dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinení videli v tom, že orgány činné v trestnom konaní najprv 22. apríla 2014 začali trestné stíhanie pre prečin nebezpečného vyhrážania vo vzťahu k poškodenému T. K.,

následne 16. júla 2014 vzniesli dovolateľom obvinenie pre zločin vydierania poškodeného T. K. a v ten istý deň pod tou istou spisovou značkou začali trestné stíhanie a súčasne vzniesli obvinenie dovolateľovi T. L. pre prečin nebezpečného vyhrážania vo vzťahu k poškodenému P. H., a to bez toho, aby došlo k spojeniu vecí podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 18 ods. 1 Trestného poriadku, v dôsledku čoho všetky ďalšie výsluchy boli vykonávané spoločne pre obe veci, čím, podľa názoru obvinených, došlo k porušeniu práva na obhajobu, keďže proti uzneseniu o spojení vecí je prípustná sťažnosť, ktorú obvinení nemali možnosť podať, a pokiaľ by boli výsluchy svedkov vykonávané pre obe veci samostatne, boli by konkrétnejšie a podrobnejšie s tým, že právo na obhajobu bolo porušené aj konaním súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol rozsudkom po vrátení veci odvolacím súdom bez opätovného vykonania riadneho dokazovania potrebného pre nové rozhodnutie, hoci odvolací súd pri svojom pôvodnom rozhodnutí vychádzal z iného skutkového stavu, pretože až následne po zrušení veci a jej vrátení súdu prvého stupňa bol predložený nový dôkaz, t. j. záznam o podaní vysvetlenia T. K. z 9. augusta 2017 (z iného trestného konania), v ktorom sa uvádza, že menovanému sa T. L. nikdy žiadnym spôsobom nevyhrážal, pričom súd prvého stupňa, ale ani odvolací súd tento dôkaz nevykonali ani nevyhodnotili, pritom táto výpoveď poškodeného ako svedka v inom trestnom konaní bola v rozpore s tým, čo svedok uvádzal v prejednávanej trestnej veci, čo jeho výpoveď závažným spôsobom spochybňuje. V tejto súvislosti dovolatelia poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky spisovej značky IV. ÚS 546/2020, v zmysle ktorého sú konajúce súdy povinné spoľahlivo a nearbitrárne sa vyrovnávať v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkou nepotrebnosti vykonania navrhnutého dôkazu. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinení namietali nezákonnosť dôkazu spočívajúceho vo výsluchu svedkyne Ing. C. L., ktorá na hlavnom pojednávaní vypočutá nebola, od jej výsluchu bolo upustené a jej výpoveď bola na hlavnom pojednávaní prečítaná s odkazom na ustanovenie § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku bez vysvetlenia, či svedkyňa ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch s tým, že po vrátení veci a zrušení pôvodného rozhodnutia, mal okresný súd dotknutú svedkyňu opätovne predvolať na hlavné pojednávanie a zistiť, či sú naďalej splnené podmienky pre prečítanie jej výpovede, navyše na hlavnom pojednávaní bola čítaná zápisnica o jej výsluchu z čísla listov 60 až 68 zahŕňajúcich aj jej výpoveď pred vznesením obvinenia, pritom jej výpoveď z prípravného konania vyznieva v prospech obvinených s tým, že dotknutá svedkyňa sa osobne dostavila na hlavné pojednávanie konané 15. októbra 2015, osobne na okresný súd doniesla ospravedlnenie, pričom v lekárskej správe bez dátumu je uvedené len, že v súčasnej dobe nie je spôsobilá zúčastniť sa pojednávania vzhľadom k aktuálnemu zdravotnému stavu, pričom následne bolo osobne súdu prvého stupňa doložené ospravedlnenie z 21. októbra 2016 s pripojenou lekárskou správou bez dátumu, kde sa uvádza, že je dlhodobo v liečbe pre zmenu zdravotného stavu a z psychiatrického hľadiska je vhodné sa vyhnúť v súčasnej dobe záťažovým situáciám, ako sú jednanie na úradoch, súdov, polícii a podobných inštitúciách. Na základe uvedených skutočností dospeli obvinení k záveru, že podmienky pre prečítanie zápisnice o výsluchu z prípravného konania u tejto svedkyne splnené neboli, navyše okresný súd už svedkyňu opätovne nepredvolal a splnenie zákonnej podmienky prečítania zápisnice o jej výsluchu opätovne nezisťoval, pričom podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní T. L. nebol 25. októbra 2016 prítomný, a preto sa nemohol k prečítaniu zápisnice vyjadriť. Poukazujúc na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva a článok 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dovolatelia ďalej namietali, že odvolací súd vo svojom uznesení na strane 14 len zopakoval, že aj podľa jeho názoru sú obidvaja obvinení usvedčovaní najmä výpoveďou poškodeného Ing. T. K. a správny a zákonný je aj záver, že obžalovaní na poškodeného čakali a pod hrozbou násillia, respektíve usmrtenia požadovali od neho peniaze za prenájom priestorov, pritom osoby, ktoré sú zodpovedné za rozhodnutie o ne/vine obvineného musia svedka zásadne osobne vypočuť, a tak posúdiť jeho dôveryhodnosť, keďže posúdenie dôveryhodnosti svedka je zložitou úlohou, ktorú za normálnych okolností nemožno vykonať jednoduchým prečítaním obsahu jeho vyhlásení, ako sú uvedené v zápisnici a z výsluchov. Obvinení taktiež vyčítali odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadal s procesnou pozíciou Y. J., ktorý v prípravnom konaní, a to aj po vznesení obvinenia, bol vypočutý „len“ v pozícii svedka, o právach poškodeného poučovaný nebol, no v obžalobe je už označovaný ako poškodený, pritom, podľa názoru obvinených, popis skutku obsiahnutý v skutkovej vete, právne posúdený, ako trestný čin nebezpečného vyhrážania, neobsahuje také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver, že aj Y. J. je poškodeným, čím došlo k porušeniu práva obvinených na spravodlivý proces a súd prvého stupňa mal prípadne vec vrátiť

do prípravného konania. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu plynúcemu z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinení ešte namietali, že v čase od zrušenia pôvodného oslobodzujúceho rozhodnutia okresného súdu krajským súdom (18. apríla 2017) do 15. januára 2018, kedy bolo vytýčené hlavné pojednávanie okresným súdom (po takmer 9-tich mesiacoch), nebol vo veci urobený žiaden úkon, následne 29. januára 2018 boli do spisu doložené podania T. U., o ktorých obvinení neboli upovedomení, a preto nemali možnosť sa k nim vyjadriť, po hlavnom pojednávaní vykonanom 13. septembra 2018 bolo nasledujúce pojednávanie vytýčené až vo februári 2019 na 26. marca 2019, teda po dobe piatich mesiacov s tým, že obvinení v podaní z 12. februára 2020 namietali porušenie procesných ustanovení Trestného poriadku, ktoré nastali tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom. V tejto súvislosti dovolatelia vyjadrili názor, že uvedené porušenia spolu s dĺžkou konania spôsobili porušenie ústavného práva obvinených na obhajobu, na spravodlivé súdne konanie a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietali nesprávnosť právnej kvalifikácie vo vzťahu k trestnému činu vydierania tvrdiac, že skutok nebol vo vzťahu k poškodenému Ing. T. K. súdom prvého stupňa správne zistený a posúdený, pričom na nesprávnom právnom posúdení skutku spočíva aj uznesenie krajského súdu. Poukazujúc na ustanovenie § 234 ods. 2 Trestného poriadku, rozhodovaciu prax Ústavného, ale aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obvinení ďalej namietali, že ak skutková veta výroku o vine neobsahuje úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty, dochádza k porušeniu práva obvineného na spravodlivý proces a vyjadrili názor, že v prejednávanej trestnej veci nebolo ani zisťované a v rozhodnutiach ani spomenuté, či poškodený bral vzniknutú situáciu ako ovplyvňovanie svojho rozhodovania hrozbou násilia, a teda či vôbec došlo k naplneniu objektívnej stránky sťažného trestného činu, vzhľadom na to, že poškodený Ing. K. podal trestné oznámenie až s odstupom času, z čoho, ale aj zo záznamu o podanom vysvetlení z 9. augusta 2017, ktorý bol súdu prvého stupňa predložený 13. apríla 2018, a v ktorom uviedol, že T. L. sa mu nikdy žiadnym spôsobom nevyhrážal, plynie, že poškodený konanie obvinených nebral ako vydieranie, ale podaným trestným oznámením si chcel predĺžiť čas na splatenie existujúceho dlhu, navyše zo všetkých výpovedí svedkov, podľa názoru obvinených, zhodne vyplýva, že sa nejednalo o konflikty takej intenzity, aby mohli byť považované za vydieranie alebo nebezpečné vyhrážanie, preto tieto skutky mali byť konajúcimi súdmi postúpené príslušným orgánom na prejednanie ako priestupkov, poukazujúc pritom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. V tejto súvislosti obvinení ešte opätovne poukázali na skutočnosť, že Y. J. v prípravnom konaní nebol vypočutý ako poškodený, a to ani po vznesení obvinenia, nemal teda postavenie poškodeného s tým, že uňho vznik dôvodnej obavy ako predpokladu naplnenia skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného vyhrážania absente.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinení navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že:

uznesením Krajského súdu v Košiciach z 2. júna 2020, sp. zn. 8To/144/2019, bol z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), g) a i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanovení § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) a písm. d) Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanovení § 189 ods. 1 Trestného zákona v neprospech obvinených a napadnuté uznesenie (a prípadne aj rozsudok súdu prvého stupňa) zrušil a súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvinených sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej aj „prokurátor“) dôvodiac, že okolnosť, či vec prejednal a rozhodol súd v zákonnom zložení (t. j., či bol súd správne obsadený), je povinný sledovať súd z úradnej povinnosti, preto je k tomuto dôvodu príslušný vyjadriť sa krajský súd postupujúci podľa rokovacieho poriadku krajského súdu. K námietke týkajúcej sa nespojenia vecí prokurátor uviedol, že v prejednávanej veci bolo uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice - Juh pod sp. zn. ORP-1317/JU-KE-2014 z 22. apríla 2014 vydané uznesenie o začatí trestného stíhania pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, avšak po preskúmaní uvedeného uznesenia a na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu dozorový prokurátor dospel k záveru, že konaním páchatel'ov popísaným v uznesení o začatí trestného stíhania boli naplnené všetky pojmové znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, preto dozorový prokurátor na uvedenú skutočnosť povereného príslušníka Policajného zboru písomným pokynom upozornil a uložil mu, aby vec z dôvodu vecnej príslušnosti

odstúpil vyšetrovateľovi Policajného zboru na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Odbor kriminálnej polície Košice, následne, keďže totožnosť skutku uvedená v uznesení o začatí trestného stíhania bola zachovaná, vyšetrovateľ Policajného zboru uznesením podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie obvineným T. L. a T. L. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v tomto uznesení a keďže na základe výpovedí svedkov vyšlo najavo, že v uvedený deň, kedy malo dôjsť k vydieraniu (28. marca 2014), sa obvinený T. L. v popoludňajších hodinách (o 15.30 h) mal dopustiť aj prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, voči poškodenému P. H. (samostatný skutok, ktorý nebol pojatý do uznesenia o začatí trestného stíhania povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice - Juh pod sp. zn. ORP1317/JU-KE-2014 z 22. apríla 2014), vyšetrovateľ Policajného zboru postupoval správne a v súlade so zákonom, keď uznesením sp. zn. ORP-1173/2-VYS-KE-2014 zo 16. júla 2014 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie obvinenému T. L. pre vyššie uvedený prečin, pričom dotknuté uznesenie bolo vydané v ten istý deň a pod rovnakou spisovou značkou ako uznesenie o vznesení obvinenia za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona s tým, že išlo o jedno samostatné konanie dvoch obvinených (u jedného z obvinených za dva skutky), preto neprichádzalo do úvahy vydanie uznesenia o spojení vecí podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 18 ods. 1 Trestného poriadku, keďže k spojeniu vecí možno pristúpiť, len ak sú vedené dve a viac samostatných konaní pod rôznymi spisovými značkami. Prokurátor v tejto súvislosti ešte uviedol, že obaja obvinení už v prípravnom konaní od určitého štádia vyšetrovania a v celom konaní pred súdom mali zvoleného obhajcu, ktorý vyššie uvedený postup vyšetrovateľa nenamietal a nespochybňoval. Prokurátor ďalej vyjadril názor, že tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom, boli všetky dôkazy vykonané v súlade so zákonom, čo v konečnom dôsledku konštatujú vo svojich rozhodnutiach tak prvostupňový, ako aj odvolací súd s tým, že dovolací dôvod v tomto prípade nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že súd nevykonal všetky dôkazy, ktoré navrhli obvinení, prípadne, že vykonané dôkazy nevyhodnotil podľa ich predstáv. Prokurátor taktiež vyjadril názor, že obvinení boli uznaní vinnými a odsúdení na základe dostatočne zisteného skutkového stavu vecí, ktorý bol správne právne posúdený. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinených podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 377 Trestného poriadku] pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobami oprávnenými na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinení pred podaním dovolania využili svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ

uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo, ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

Obvinení v podanom dovolaní v prvom rade, s poukazom na ustanovenia § 163 ods. 2 Trestného poriadku a § 180 Trestného poriadku, namietali, že obvinení neboli v napadnutom uznesení krajského súdu identifikovaní tak, aby nemohli byť zamenení s inou osobou.

V tejto súvislosti je potrebné najprv uviesť, že táto námietka nenapĺňa žiaden dovolací dôvod, čo je napokon obvineným zrejmé, keďže túto námietku nepodriadili pod žiaden z dovolacích dôvodov, navyše obvinení ani netvrdia, že by im nebolo jasné, že napadnuté odvolacie rozhodnutie sa ich týka a nenamietajú ani porušenie žiadnych svojich práv. Okrem toho z ustanovenia § 180 Trestného poriadku je zjavné, že ustanovenia o rozsudku sa na uznesenie použijú len vtedy, ak neexistuje osobitná právna úprava týkajúca sa uznesenia. Náležitosti uznesenia sú komplexne upravené v ustanovení § 176 Trestného poriadku, preto ustanovenie § 180 Trestného poriadku neumožňuje v tomto smere použitie ustanovenia § 163 Trestného poriadku o rozsudku a napokon prvostupňové a odvolacie (respektíve sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (napríklad rozhodnutia ústavného súdu spisovej značky IV. ÚS 8/2014, IV. ÚS 648/2022), preto jeden celok tvoria aj prvostupňové a druhostupňové rozhodnutia vo veci samej vydané v ich priebehu, pričom v rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý odvolací súd nezmenil, sú obvinení dostatočným a zákonným spôsobom identifikovaní v súlade s ustanovením § 163 ods. 2 Trestného poriadku, preto pokiaľ odvolací súd rozhoduje uznesením, nie rozsudkom, ktorý nadväzuje na rozhodnutie súdu prvého stupňa, v takomto prípade nie je potrebné znovu obvinených opakovane detailne identifikovať, keďže táto skutočnosť je zrejماً z rozsudku súdu prvého stupňa, pričom v prejednávanej veci odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa nemenil (uznesením tak ani urobiť nemohol, ale zase len rozsudkom), preto krajský súd pri označovaní obvinených v napadnutom uznesení nepochybil s tým, že takýto jeho postup zodpovedá dlhodobou ustálenou súdnej praxe všeobecných súdov naprieč celým územím Slovenskej republiky.

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku možno dovolanie podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

O takúto situáciu pôjde najmä v prípade, ak súd rozhodoval v inom personálnom obsadení ako to plyní z ustanovenia § 237 ods. 3 Trestného poriadku určujúceho pravidlá, kedy vo veci rozhoduje sudca pre prípravné konanie, samosudca alebo senát (vzhľadom ale na poskytnutie väčšieho rozsahu práv obvinenému nie je chybou, ak namiesto samosudcu koná a rozhoduje senát), alebo ak pridelenie veci bolo spojené s porušením zákonných pravidiel alebo pravidiel plynúcich z rozvrhu práce príslušného súdu naň sa vzťahujúcich, čím došlo k odňatiu obvineného jeho zákonnému sudcovi, teda k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu plynúceho z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov - ďalej tiež len „ústava“).

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá, Trestného poriadku však dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Obvinený, ktorému v dovolacom konaní namietané okolnosti sú známe už v pôvodnom konaní a napriek tomu ich najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, v rámci ktorého by ich bolo možné napraviť, neuplatní, dáva týmto jednoznačne najavo, že ich nepovažuje za spôsobilé zásadným spôsobom zmeniť jeho postavenie, či spôsobiť mu zásadnú ujmu na jeho právach. Inak povedané obvinený, ktorý v

skoršom štádiu trestného konania rezignuje na svoje práva a napriek znalosti ich porušenia sa nedožaduje ich nápravy už v tomto skoršom štádiu (v rámci odvolacieho konania), kedy ešte nie je vec právoplatne skončená, nemôže sa v neskoršom štádiu trestného konania po právoplatnom skončení veci ich nápravy úspešne domáhať, keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov, ako to už bolo uvedené, predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok, pričom takýmto vadami nemôžu byť vady, ktoré obvinený v štádiu odvolacieho konania nepovažoval za tak závažné, aby sa ich nápravy napriek ich poznaniu domáhal (primerane už spomínané rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 57/2007 a k otázke súladnosti citovanej právnej úpravy podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku s ústavu rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 499/2016 z 15. júna 2016).

Z predloženého spisu je zrejmé, že senát odvolacieho súdu konal v prejednávanej veci na verejnom zasadnutí 3. februára 2020 v zložení z predsedu senátu JUDr. Karol Kučera a sudcov JUDr. Daniely Mitterpákovvej a JUDr. Martina Michalanského, pričom tohto verejného zasadnutia sa zúčastnil aj obhajca JUDr. Slavomír Kučmáš s tým, že dotknuté verejné zasadnutie bolo odročené na 9. marca 2020, na ktorom odvolací súd konal v rovnakom zložení ako 3. februára 2020 (JUDr. Karol Kučera, JUDr. Daniela Mitterpáková, JUDr. Martin Michalanský), pričom tohto verejného zasadnutia sa zúčastnili obhajcovia obvinených JUDr. Slavomír Kučmáš a JUDr. Zuzana Adamová Tomková s tým, že aj toto verejné zasadnutie bolo odročené (na neurčito) a ďalší termín verejného zasadnutia bol určený na 2. júna 2020, kedy odvolací súd o podaných odvolaniach aj rozhodol s tým, že konal v senáte v zložení z predsedu senátu JUDr. Karol Kučera a sudcov JUDr. Miroslav Osif a JUDr. Martin Michalanský, pričom aj tohto verejného zasadnutia sa zúčastnili obhajcovia obvinených JUDr. Slavomír Kučmáš a JUDr. Zuzana Adamová Tomková.

Na tomto mieste sa žiada uviesť, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť súdu iniciatívne informovať obvinených o zložení senátu, prípadne jeho zmene. Naopak „právo patrí bdelym“ s tým, že obvinení už od januára 2020, kedy boli upovedomení o prvom termíne verejného zasadnutia, mali možnosť sa dožadovať, aby boli odvolacím súdom vopred informovaní o zložení senátu, ktorý bude ich vec prejednávať a rozhodovať, aby prípadne mohli voči konajúcim zákonným sudcom vzniesť námietku zaujatosti, o to viac, ak sa nemienili verejného zasadnutia konanom o ich odvolaní zúčastniť s tým, že za týmto účelom (vyžiadania si informácie o zložení senátu a prípadne vznesenia námietky zaujatosti voči niektorému z členov senátu, či senátu celému) ich osobná účasť na verejnom zasadnutí ani nebola potrebná. V prejednávanej veci sa obvinení síce verejného zasadnutia, na ktorom krajský súd rozhodol o ich odvolaní, nezúčastnili, avšak pred jeho konaním sa na zloženie senátu nedotazovali a žiadneho zo sudcov krajského súdu nenamietali, navyše dotknutého verejného zasadnutia (na ktorom bolo rozhodnuté o odvolaní obvinených a prokurátora) sa zúčastnili obaja obhajcovia obvinených, ktorí sa zúčastnili aj verejného zasadnutia konaného 9. marca 2020, pričom už na prvý pohľad im na verejnom zasadnutí konanom 2. júna 2020 muselo byť zrejmé, že došlo k zmene v zložení senátu, pretože JUDr. Danielu Mitterpákovú nahradil sudca JUDr. Miroslav Osif. Na túto skutočnosť však žiaden z obhajcov nezareagoval, zloženie senátu nenamietal a teda nedožadoval sa nápravy (ak by k nejakej chybe v zložení senátu došlo) na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obvinených, teda ešte v odvolacom konaní, kedy túto chybu (ak by k nej došlo) bolo možné napraviť.

Z vyššie uvedených dôvodov, s ohľadom na znenie ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, sa preto obvinení už nemohli úspešne domáhať odvolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a najvyšší súd nebol oprávnený sa touto námietkou zaoberať.

A pokiaľ obvinení v odvolaní podanom proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa z 12. septembra 2019 okrem iného namietali nezákonnosť zloženia senátu krajského súdu v konaní v ich veci pod spisovou značkou 8To/26/2017 z 18. apríla 2017 (kedy bolo vydané zrušujúce uznesenie), na túto ich námietku dostali odpoveď v napadnutom rozhodnutí krajského súdu (spisovej značky 8To/144/2019 z 2. júna

2020), ktorú už ďalej v podanom dovolaní nenamietali.

Nad rámec uvedeného, len pre úplnosť, však najvyšší súd dodáva, že ako to napokon plyní aj zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom 2. júna 2020, ale aj z odpovede krajského súdu, na žiadosť najvyššieho súdu v zmysle § 379 ods. 2 Trestného poriadku z 30. júla 2024, JUDr. Daniela Mitterpáková bola v čase konania verejného zasadnutia nariadeného už 5. mája 2020 na 2. jún 2020 dlhodobo práceneschopná z dôvodu operácie chrbtice s tým, že jej práceneschopnosť trvala od 27. mája 2020 do 10. júla 2020 (teda 44 dní, čo je 6 týždňov a 2 dni), pričom z Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach na rok 2019 platného a účinného od 13. decembra 2019, teda aj v deň nápadu prejednávanej trestnej veci na krajský súd (31. decembra 2019), z jeho bodu 2) pod názvom Pravidlá určovania zákonného sudcu, 18. odseku, časti Trestnoprávna súdna agenda, plyní, že ak odvolací súd rozhoduje o opravnom prostriedku, zastupovaním z dôvodu vzniku náhlej prekážky, potom čo bol vo veci učený termín verejného alebo neverejného zasadnutia, ktorá bráni zákonnému sudcovi vykonať úkony a rozhodovať vo veci, možno nahradiť len jedného zo zákonných sudcov senátu postupom uvedeným v ôsmom stĺpci tabuľkového prehľadu o zložení senátov ... Z tabuľkového prehľadu o zložení senátov trestnoprávneho úseku, jeho štvrtého, piateho a ôsmeho stĺpca plyní, že JUDr. Karola Kučeru zastupuje JUDr. Ladislav Tomčovčík, JUDr. Danielu Mitterpákovú JUDr. Miroslav Osif a JUDr. Martina Michalanského JUDr. Margaréta Jurková Žoldáková.

Vzhľadom na to, že po nariadení verejného zasadnutia 5. mája 2020 na 2. jún 2020 sa členka senátu JUDr. Daniela Mitterpáková stala práceneschopnou, pričom už v čase konania verejného zasadnutia bolo zrejmé, že pôjde o práceneschopnosť dlhodobú (z dôvodu operácie chrbtice), pričom aj v skutočnosti dotknutá členka senátu bola práceneschopná dlhodobo (6 týždňov a 2 dni) s tým, že konanie na súde v pomerne ani nie skutkovo a ani nie právne zložitej veci trvalo už od 9. decembra 2014 (cca 4 a pol roka) krajský súd konal plynulo (po nápade veci 31. decembra 2019 už v januári 2020 nariadil prvé verejné zasadnutie, aj keď k rozhodnutiu došlo až na treťom verejnom zasadnutí, po odročení dvoch predchádzajúcich termínov, avšak z dôvodov na strane obvineného a obhajoby), zmena v zložení senátu bola dôvodná, v súlade so zákonom a rozvrhom práce [primerane v tomto smere aj rozhodnutie ústavného súdu spisovej značky III. ÚS 193/2021 (... je ústavne v poriadku, ak sa zmena v osobe zákonného sudcu realizuje v záujme čím skoršieho právoplatného skončenia veci ...)].

K tvrdeniu obvinených, že im bolo znemožnené uplatnenie námietky zaujatosti je potrebné ešte uviesť, že koncepcia materiálneho chápania právneho štátu vyžaduje od orgánov aplikácie práva, okrem iného aj skúmanie reálnosti dopadu formálne protiprávnych skutočností na základné práva a slobody fyzických a právnických osôb (primerane rozhodnutia ústavného súdu napríklad spisovej značky PL. ÚS 17/08, III. ÚS 390/2010, IV. ÚS 170/2014).

Vychádzajúc z ustanovení § 374 ods. 1 Trestného poriadku a § 385 ods. 1 Trestného poriadku je úlohou obvineného (kvalifikovane zastúpeného obhajcom), keďže dovolacie konanie je výlučne návrhovým konaním (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 1/2010), aby v podanom dovolaní vecne špecifikoval konkrétne chyby dovolaním napádaného rozhodnutia prípadne konania, ktoré mu predchádzalo, pritom úlohou dovolacieho súdu nie je domýšľať si, či hľadať, v čom by mohli spočívať konkrétne dôvody obvineného námietok (primerane napríklad rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 518/2019) s tým, že je už vecou dovolacieho súdu, aby takto vecne špecifikované konkrétne chyby podradil pod príslušné ustanovenie § 371 Trestného poriadku a posúdil jeho ne/naplnenie (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012).

Z uvedeného je potom zrejmé, že len potenciálna, teoretická možnosť porušenia práv obvinených na zákonného sudcu prameniaca z nevylúčenia sudcu senátu odvolacieho súdu rozhodujúceho o odvolaní obvinených bez uvedenia konkrétneho sudcu, o vylúčenie ktorého by malo ísť a konkrétneho dôvodu zakladajúceho jeho vylúčenie nie je spôsobilá naplnenie dovolacieho dôvodu plynúceho, či už z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b) alebo e) Trestného poriadku, spôsobiť.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinení dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm.

b) Trestného poriadku [ale ani z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku] zjavne nenaplnili.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre úspešné uplatnenie takehoto dovolacieho dôvodu predpokladá len jeho zásadné porušenie (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie práva na obhajobu zakladá vyššie označený dovolací dôvod, ale len porušenie zásadné).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Obvinení v podanom dovolaní okrem iného namietali, že okresný súd, vychádzajúc z odôvodnenia jeho rozhodnutia na strane 3, odsúdil obvinených v podstate preto, že mu to nariadil krajský súd zrušujúcim uznesením, pritom odvolací súd nesmie zaviazať súd prvého stupňa k určitému hodnoteniu dôkazov a k uznaniu viny a nie je ani oprávnený nariaďovať zmenu v hodnotení dôkazov. Aj keď obvinení túto námietku podriadili pod dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, najvyšší súd dospel k záveru, že v prípade jej naplnenia by mohlo ísť skôr o dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, pretože v prípade, ak by skutočne krajský súd neprípustným spôsobom zaviazal súd prvého stupňa k určitému hodnoteniu dôkazov a k uznaniu viny, za takejto situácie by obhajoba v konaní pred súdom prvého stupňa bola už len iluzórna, keďže okresný súd by nehodnotil vykonané dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, ale podľa neprípustných pokynov odvolacieho súdu.

Podľa dlhodobu ustálenej súdnej praxe viazanosť súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle § 327 ods. 1 Trestného poriadku spočíva v tom, že správne zistený skutkový stav veci vykazuje znaky konkrétneho trestného činu. Pokiaľ nie je skutkový stav veci správne zistený a pokiaľ má odvolací súd za to, že je tomu tak preto, že okresný súd nehodnotil správne dôkazy vo veci vykonané, môže odvolací súd upozorniť súd prvého stupňa, v ktorých smeroch má byť konanie doplnené, alebo čím je potrebné sa znovu zaoberať, nesmie však k spôsobu hodnotenia dôkazov dávať záväzné pokyny (primerane R 36/1968). Odvolací súd nemôže sám rozhodnúť rozsudkom, pokiaľ sám nevykoná žiadne dôkazy a mení skutkový stav zistený súdom prvého stupňa len na tom základe, že hodnotí inak dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa. Hoci odvolací súd sám nevykoná žiadne nové dôkazy, ani neopakuje dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa, môže dospieť k záveru, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú nejasné, neúplné alebo vzbudzujú pochybnosť o svojej správnosti. Odvolací súd môže v takom prípade vytknúť vady pri hodnotení dôkazov, ktorých sa podľa jeho názoru dopustil súd prvého stupňa (nelogickosť záveru, opomenutie niektorých okolností a podobne), nie je však oprávnený dávať záväzné pokyny, k akým záverom má dôjsť pri hodnotení jednotlivých dôkazov (primerane R 57/1984). Pokiaľ súd prvého stupňa postupoval pri hodnotení dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, to znamená, že ich hodnotil podľa vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo a v ich súhrne a urobil logicky odôvodnené úplné skutkové zistenia, nemôže odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že sa na základe svojho presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom. V takomto prípade totiž nemožno napadnutému rozsudku vytknúť žiadne vady v zmysle uvedeného ustanovenia (primerane R 53/1992 - I.).

Ako to už bolo vyššie uvedené, nie každá chyba (vada) majúca za následok porušenie práva na obhajobu má za následok naplnenie dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale len vada podstatná, významná, majúca zásadný materiálny dopad na práva a postavenie obvineného, keďže, ako to už bolo vyššie uvedené, dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je určený k náprave len tých najzávažnejších a najzásadnejších chýb, keďže prelomuje stav právnej istoty založený právoplatným rozhodnutím súdu.

K prípadným zásahom do právoplatných rozhodnutí môže dôjsť len celkom výnimočne a len vtedy, ak existuje dôležitý verejný záujem, ktorý tento zásah aj z hľadiska materiálne poňatej koncepcie právneho štátu legitimizuje (primerane rozhodnutie ústavného súdu spisovej značky PL. ÚS 21/2008).

Podľa § 321 ods. 1 písm. b) a písm. c) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy.

Vzhľadom na to, že krajský súd v zrušujúcom uznesení spisovej značky 8To/26/2017 z 18. apríla 2017 (ďalej tiež „zrušujúce uznesenie“) neuložil súdu prvého stupňa zopakovať už vykonané dôkazy a ani vykonať dôkazy ďalšie, postupoval v rozpore s ustanovením § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Na strane druhej však pôvodne oslobodzujúce rozhodnutie súdu prvého stupňa z 25. októbra 2016 zrušil odvolací súd aj podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, čomu dôvody obsiahnuté v zrušujúcom rozhodnutí aj zodpovedajú s tým, že pre zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa v plnom rozsahu postačuje aj „len“ jeden dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 321 ods. 1 Trestného poriadku, preto vyššie naznačené pochybenie krajského súdu nemalo žiaden zásadný materiálny dopad na práva a postavenie obvinených, a preto nenaplnia žiaden dovolací dôvod, a to ani podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v zmysle porušenia ustanovení o konaní predchádzajúcom vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Rovnako tak nesprávny je aj záver krajského súdu obsiahnutý v jeho zrušujúcom uznesení, že ním (odvolacím súdom) vytýkaným postupom okresného súdu došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Z dôvodov zrušujúceho rozhodnutia je totiž zrejmé, že krajský súd vytkol súdu prvého stupňa chyby v hodnotení dôkazov, teda postup okresného súdu v rozpore s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku, ktorý spôsobil chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, nejasnosť a neúplnosť jeho skutkových zistení, a to aj preto, že sa súd prvého stupňa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, čo založilo dôvod pre zrušenie oslobodzujúceho rozsudku okresného súdu v zmysle § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktorý odvolací súd aj správne použil. Ide však o hodnotenie dôkazov, teda skutkovú otázku (ako je to nižšie bližšie rozvedené), ktorá je však z dovolacieho prieskumu s ohľadom na znenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), text za bodkočiarkou, Trestného poriadku, vylúčená.

Vzhľadom ale na to, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, vychádzajúc z ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, vzhliadnutá v odvolacom konaní, je „len“ dôvodom umožňujúcim odvolaciemu súdu prihliadať aj na chyby, ktoré odvolateľom vytýkané neboli, nie však podmienkou pre zrušenie chybného rozhodnutia súdu prvého stupňa, pričom odvolateľ teda prokurátor všetky chyby, o ktoré krajský súd oprel dôvody svojho zrušujúceho uznesenia, namietal, jeho vzhliadnutie [dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] nebolo v štádiu dovolacieho konania pre postup krajského súdu potrebné, preto nesprávny záver odvolacieho súdu o existencii dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemá taktiež žiaden zásadný materiálny dopad na práva a postavenie obvinených, a preto žiaden dovolací dôvod, a to ani

podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v zmysle porušenia ustanovení o konaní predchádzajúcim napadnutému rozhodnutiu) nenaplnia.

Ako to už bolo vyššie uvedené, v tejto súvislosti obvinení v podanom dovolaní okrem iného namietať, že okresný súd, vychádzajúc z odôvodnenia jeho rozhodnutia na strane 3, odsúdil obvinených v podstate preto, že mu to nariadil krajský súd zrušujúcim uznesením, pritom odvolací súd nesmie zaviazať súd prvého stupňa k určitému hodnoteniu dôkazov a k uznaniu viny a nie je ani oprávnený nariaďovať zmenu v hodnotení dôkazov.

Je potrebné dovolaťom prisvedčiť, že súd prvého stupňa v poslednom odseku na strane 3 svojho odsudzujúceho rozsudku konštatoval, že krajský súd dospel k záveru, že po vyhodnotení všetkých dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní je potrebné oboch obžalovaných uznať za vinných v zmysle podanej obžaloby s tým, že sa stotožnil s námietkami prokurátora uvedenými v odvolaní, pretože oslobodzujúce rozhodnutie bolo založené na nesprávnom právnom posúdení.

Vychádzajúc z obsahu zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu je však zrejmé, že krajský súd v žiadnom prípade nenariadil okresnému súdu obvinených odsúdiť. V rámci dôvodov, ktorými vysvetľoval opodstatnenie zrušenia oslobodzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa opierajúc sa o dôvody odvolania prokurátora, ktoré pojal do obsahu svojho rozhodnutia, na ktoré poukázal a ktoré si osvojil, uviedol, že pri hodnotení výpovede poškodeného Ing. T. K., ako aj rozporov v jeho výpovedi, okresný súd neprihliadol na skutočnosť, že zo spáchania skutku 1) obvinených usvedčuje nielen dotknutý poškodený, ale aj dvaja ďalší svedkovia, a to C. L. a Y. L. s tým, že svedok Y. L. rozpory vo svojich výpovediach odôvodnil akceptovateľným spôsobom (považoval ich krajský súd za pochopiteľné) odstupom času s tým, že nešlo o rozpory zásadného charakteru a vo vzťahu ku skutku 2) považoval záver súdu prvého stupňa, že nebola preukázaná dôvodná obava z uskutočnenia vyhrážok obvineného T. L., ktorý oprel o subjektívny názor svedka Y. L. v tom smere, že poškodený P. H. sa vyhrážok T. L. nemusel obávať, keďže bol fyzicky zdatnejší, za nepochopiteľný (nelogický), keď samotný dotknutý poškodený uviedol, že z vyhrážok obvineného obavu mal, nakoľko vystupoval dosť agresívne a po takomto poukazaní na chyby v hodnotení vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa v závere svojho rozhodnutia uviedol, že bude preto úlohou okresného súdu po zrušení veci dôsledne a zákonným spôsobom sa vysporiadať s usvedčujúcimi výpoveďami poškodených ako aj ďalšími vykonanými dôkazmi a vo veci zákonne a spravodlivo rozhodnúť, pričom sa okresný súd musí riadiť vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu, na ktoré krajský súd konkrétne poukázal vo svojom rozhodnutí aj vo vzťahu k zistenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Aj keď, ako to už bolo vyššie uvedené, chybný postup súdu prvého stupňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nenaplnil, chyba postupu súdu prvého stupňa nespočívala v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, ale v chybnom hodnotení vykonaných dôkazov, keďže okresný súd neprihliadol na všetky vykonané dôkazy a čiastočne bolo jeho hodnotenie nelogické s tým, že viazanosť právnym názorom znamená povinnosť rešpektovať závery, ktoré urobil odvolací súd v riešených problémoch v otázkach tak hmotného, ako aj procesného práva, preto bol okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v tom smere, v ktorom spočívali jeho chyby pri hodnotení vykonaného dokazovania s tým, že pri opätovnom zhodnotení vykonaného dokazovania sa mal týmto chybám vyvarovať a s usvedčujúcimi výpoveďami poškodených sa zákonným spôsobom vysporiadať. Z uvedenej formulácie teda v žiadnom prípade nevyplýva, ako to už bolo uvedené, že by krajský súd uložil súdu prvého stupňa obvinených odsúdiť. Aj keď súd prvého stupňa použil vyššie uvedenú nie celkom priliehavú formuláciu (odsúdil obvinených v podstate preto, že mu to nariadil krajský súd zrušujúcim uznesením), v dôvodoch svojho odsudzujúceho rozhodnutia na vysvetlenie dôvodov (aj keď sa teda „skrýva“ aj za právny názor krajského súdu) nerezignoval, logickým a zmysluplným spôsobom popísal dôkazy, na podklade ktorých vinu obvinených uznal a akými úvahami sa pritom spravoval.

Aj keď sa krajský súd s odvolacími námietkami prokurátora stotožnil a v celom rozsahu si ich osvojil (strana 7, odsek 6 zdržujúceho uznesenia), každopádne však z konštrukcie odôvodnenia zrušujúceho uznesenia je zrejmé, že odvolací súd sa zamerlal na chyby v hodnotení dôkazov s odôvodnením, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil, korigujúc závery prokurátora obsiahnuté v jeho odvolaní v tom

smere, že okresný súd po vykonanom dokazovaní dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu žalovaných skutkov v bode 1) a 2) obžaloby (strana 6, odsek 7), kedy sa síce nie celkom prilihavo vyjadril, keďže, ako to už bolo vyššie uvedené, nešlo zo strany súdu prvého stupňa o nesprávne právne posúdenie žalovaných skutkov, ale o nesprávne hodnotenie vykonaného dokazovania pre konkrétne chyby, na ktoré poukázal (neprihliadnutie na všetky vo veci vykonané dôkazy a nelogické hodnotenie).

Pokiaľ súd prvého stupňa vychádzajúc z logiky veci, potom, čo odvolací súd zrušil jeho oslobodzujúci rozsudok, poukazujúc pritom na konkrétne chyby hodnotenia vykonaných dôkazov, dospel (okresný súd) k záveru, že po odstránení týchto chýb je namieste obvinených uznať vinnými zo skutkov uvedených v obžalobe poukazujúc pritom na konkrétne vykonané dôkazy a ich logické a správne hodnotenie, jeho (súdu prvého stupňa) nie celkom prilihavé vyjadrenie, ako to už bolo vyššie uvedené, nemá žiaden podstatný, významný, zásadný vplyv na práva a postavenie obvinených, a preto ani týmito vyššie rozvedenými skutočnosťami k porušeniu práva obvinených na obhajobu zásadným spôsobom zjavne nedošlo a tým ani k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ale ani žiadneho iného).

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa (strana 5, 6, 14) plynie, že obvinených zo spáchania skutku 1) usvedčuje poškodený Ing. T. K., z ktorého výpovede plynie, že obaja obvinení sa mu po jeho príchode do predajne vyhrážali násilím (ním uvedenými konkrétnymi vyhrážkami), ak im nezaplatí s tým, že z uskutočnenia vyhrážok mal poškodený strach, keďže bol upozornený na to, že si na nich má dať pozor, lebo jeden z nich je bývalý príslušník ŠTB, pričom vie, že títo ľudia sú cvičení a čoho sú schopní a trestné oznámenie podal až v poobedňajších hodinách, v dôsledku toho, že konanie obvinených gradovalo a najvyššiu identitu dosiahlo v čase, keď už nebol prítomný v objekte na ulici P. XX, ale od zamestnancov sa dozvedel, že sa nemá zdržiavať na dvore spomínaného objektu, ak sa tak stane, tak im podpália auto, pričom žiadosti o zaplatenie a v tej súvislosti prednesené vyhrážky počuli aj svedkovia Y. L. a Ing. C. L. s tým, že svedok Y. L. rozpory vo svojich výpovediach, ktoré súd nepovažoval za zásadného charakteru, pochopiteľne (teda akceptovateľným spôsobom) vysvetlil odstupom času.

Je treba pripustiť, že záver súdov nižšieho stupňa v tom smere, že obvinený T. L. sa vyhrážal poškodenému (T. K.) aj telefonicky, vyznieva nepresvedčivo vo svetle skutočností, že poškodený na hlavnom pojednávaní uviedol, že na obsah telefonického rozhovoru si už nepamätá a k vyhrážkam voči jeho osobe došlo až potom, čo prišiel do predajne (po ukončení telefonického rozhovoru) s tým, že súdy nižšieho stupňa nepoukázali na žiadnu jeho výpoveď, z ktorej by tieto vyhrážky aj počas telefonického rozhovoru vyplynuli. Z uvedeného je zrejmé, že táto časť skutkového deja bola na základe vykonaných dôkazov nesprávne zistená, avšak keďže ide o zistenie skutkového stavu, osobou oprávnenou na podanie dovolania z tohto dôvodu je vychádzajúc z ustanovenia § 371 ods. 3 Trestného poriadku len minister spravodlivosti, keďže ako už bolo vyššie uvedené, dovolací súd na podklade dovolania či už obvineného alebo generálneho prokurátora nemôže, vychádzajúc z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), text za bodkočiarkou, Trestného poriadku správnosť a úplnosť zisteného skutku skúmať a meniť, navyše, ako to už bolo vyššie uvedené, vykonaným dokazovaním bolo bez rozumných a dôvodných pochybností spoľahlivo zistené, že obaja obvinení, po príchode do predajne, žiadali od poškodeného pod (opakovanou) hrozbou násilia zaplatenie peňazí, čo skutkovú podstatu zločinu vydierania v plnom rozsahu napĺňa, preto skutočnosť, že tak jeden z obvinených nemal konať aj predtým (počas telefonického rozhovoru) už nie je podstatná, preto nejde o podstatnú okolnosť, ktorá by mala dovolací dôvod opodstatňovať, a to či už z pohľadu § 371 ods. 3 Trestného poriadku alebo § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa), keďže vychádzajúc z ustanovenia § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písmena i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Pokiaľ ide o námietku obvinených, že súdy, pokiaľ posudzujú hodnovernosť svedka, musia ho vypočuť, k tomu je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa poškodeného Ing. T. K. vypočul opakovanu, a to aj po zrušení pôvodného oslobodzujúceho rozsudku okresného súdu na hlavnom pojednávaní konanom 13. septembra 2018 (strana 7 rozsudku súdu prvého stupňa) v súvislosti s tým, že obvinený T. L. predložil

záznam o podaní vysvetlenia poškodeného z 9. augusta 2017 aj keď v inej trestnej veci (nie je preto pravdivá dovolacia námietka obvinených, že súd prvého stupňa tento dôkaz nevykonával a nevyhodnotil), v zmysle ktorého poškodený poprel, že by sa mu T. L. vyhráždal s tým, že na dotknutom hlavnom pojednávaní bol (poškodený) upozornený na rozpory vo svojich výpovediach a bol požiadaný o ich vysvetlenie, pričom v tejto súvislosti uviedol, že s odstupom času štyroch rokov už nevie rozhovor medzi nimi presne interpretovať, s odstupom času túto situáciu vníma menej emotívne, osobne nemá záujem na trestnom stíhaní a potrestaní obvinených, obvinení sa mu ospravedlnili, následne už ho neatakovali, každopádne však v čase spáchania skutku ich vyhrážky vnímal ako dôvodnú obavu, pričom pravdivosť svojich predchádzajúcich výpovedí potvrdil. Z uvedeného je potom zrejmé, že poškodený aj pri svojej poslednej výpovedi napokon na svojich pôvodných usvedčujúcich tvrdeniach zotrval, potvrdil, že z vyhrážok obvinených mal strach, s odstupom času ale, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že obvinení sa mu ospravedlnili, viackrát ho už nekontaktovali, už nemá záujem na ich trestnom stíhaní a potrestaní, to znamená, že poškodený rozpory vo svojich výpovediach akceptovateľným, zmysluplným, logickým spôsobom vysvetlil (odstupom času, ktorý spôsobil, že už túto situáciu teraz inak vníma a nemá záujem na potrestaní a odsúdení obvinených), a preto nič nenasvedčuje tomu, že by poškodený vo svojich výpovediach pravdu nehovoril, pričom túto skutočnosť si súd prvého stupňa overil výsluchom poškodeného.

Obdobne tak z odôvodnenia rozsudku okresného súdu (strana 5, 7, 8, 14) plynie, že T. L. bol usvedčený zo spáchania skutku 2) výpoveďami svedkov P. H., Y. J. a Y. L. s tým, že poškodený P. H. potvrdil, že z vyhrážok zo strany obvineného mal obavu, keďže vystupoval dosť agresívne.

Ani vyššie uvedenými námietkami preto obvinení zjavne dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenaplnili.

Obvinení vzhládli na plnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] aj v podstate v tom, že v prípravnom konaní boli vedené dve samostatné trestné konania, ktoré boli začaté v rovnaký deň (a rovnako tak aj vznesené obvinenia) pod tou istou spisovou značkou napriek tomu, že nedošlo k ich spojeniu podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 18 Trestného poriadku, v dôsledku čoho boli výsluchy vykonávané spoločne pre obe veci, čím došlo k porušeniu práva obvinených na obhajobu s tým, že podľa názoru obvinených, sa výsluchy mali vo vzťahu ku každej trestnej veci vykonať zvlášť, čím by boli výsluchy podrobnejšie a konkrétnejšie ku každej trestnej veci.

Podľa § 206 ods. 4 Trestného poriadku ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo skutočnosť, ktorá dostatočne odôvodňuje záver, že obvinený spáchal ďalší skutok, na ktorý sa uznesenie o vznesení obvinenia nevzťahovalo, vznesie policajt obvinenie aj pre tento ďalší skutok. Ak pre tento skutok nebolo začaté trestné stíhanie, najskôr sa rozhodne podľa § 199 ods. 1.

Podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu prípravného konania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky v prípravnom konaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

Podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku žiadosť o odstránenie prieťahov alebo iných nedostatkov v postupe prokurátora pri vykonávaní jeho pôsobnosti v prípravnom konaní vybavuje prokurátor bezprostredne nadriadenej prokuratúry; ak žiadosť smeruje proti prokurátorovi generálnej prokuratúry, vybavuje ju generálny prokurátor. Posledná veta odseku 1 platí rovnako.

Vylúčenie niektorého trestného činu súdom prvého stupňa zo spoločného konania podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku (teraz § 21 ods. 1 Trestného poriadku) je procesným rozhodnutím, ktoré nerieši žiadnu materiálnu otázku a nepodlieha revíznej povinnosti odvolacieho súdu v zmysle § 254 ods. 1 Trestného poriadku (teraz § 317 ods. 1 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu

publikované v Zbierke pod číslom 1/2011 - III. Aj z uvedeného je zrejmé, že otázka vylúčenia, či spojenia trestnej veci, a to aj v prípravnom konaní, nemá vo vzťahu k posúdeniu dodržania práva na obhajobu žiadnu zásadnú relevanciu.

Zároveň, ak obvinení dospeli k názoru, že postupom vyšetrovateľa, ktorý nespojil predmetné trestné veci na spoločné konanie, došlo k porušeniu ich práva na obhajobu, mali možnosť proti postupu vyšetrovateľa podať žiadosť o preskúmanie postupu policajta v zmysle § 210 Trestného poriadku, čo však neurobili.

Napriek tomu, nad rámec uvedeného, len pre úplnosť najvyšší súd dopĺňa, že v trestnej veci obvinených bolo uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice - Juh pod sp. zn. ORP-1317/JU-KE-2014 z 22. apríla 2014 vydané uznesenie o začatí trestného stíhania pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, prokurátor však dospel k záveru, že predmetnú vec je potrebné s ohľadom na vecnú príslušnosť (z dôvodu zmeny právnej kvalifikácie skutku) odstúpiť vyšetrovateľovi Policajného zboru Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Odboru kriminálnej polície Košice a keďže totožnosť skutku uvedená v uznesení o začatí trestného stíhania bola zachovaná, vyšetrovateľ Policajného zboru uznesením podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie obvineným T. L. a T. L. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, ako je uvedený v tomto uznesení. Z dôvodu, že z výpovedí svedkov vyšlo najavo, že v uvedený deň, kedy malo dôjsť k vydieraniu (28. marca 2014), sa obvinený T. L. v popoludňajších hodinách (o 15.30 hodine) mal dopustiť aj prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona voči poškodenému P. H. (samostatný skutok, ktorý nebol pojatý do uznesenia o začatí trestného stíhania povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice - Juh pod sp. zn. ORP1317/JU-KE-2014 z 22. apríla 2014), vyšetrovateľ Policajného zboru postupoval správne a v súlade so zákonom, keď uznesením sp. zn. ORP-1173/2-VYS-KE-2014 zo 16. júla 2014 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie obvinenému T. L. pre vyššie uvedený prečin. Z uvedeného je potom zrejmé, že vyšetrovateľ postupoval v súlade s ustanovením § 206 ods. 4 Trestného poriadku a keďže išlo o konanie o dvoch skutkoch v tej istej veci, nebolo potrebné spojiť konanie o nich na spoločné konanie.

Ničím nepodložené tvrdenie obvinených, že v prípade, ak by sa viedlo ohľadom oboch skutkov samostatné konanie, výsluchy svedkov by boli konkrétnejšie a podrobnejšie, nijakým spôsobom právo na obhajobu obvinených nenarúša a už vôbec nie zásadným spôsobom.

Pokiaľ ešte obvinení namietali, že okresný súd rozhodol rozsudkom po vrátení veci krajským súdom, bez opätovného vykonania dokazovania s tým, že vychádzal z dôkazov, ktoré po vrátení veci nevykonal, aj keď ich vo svojom rozhodnutí označuje ako podstatné, je potrebné uviesť, že ak v pôvodnom konaní, ktoré predchádzalo oslobodzujúcemu rozsudku, boli dôkazy vykonané zákonným spôsobom a odvolací súd neuložil súdu prvého stupňa po zrušení oslobodzujúceho rozsudku ich zopakovanie, nebol dôvod, aby okresný súd už raz zákonným spôsobom vykonané dokazovanie opakoval. Takúto povinnosť nemožno vyvodiť ani zo zásady bezprostrednosti a ústnosti, ktorým je súdne konanie spravidla ovládané, pretože tieto dôkazy boli bezprostredne a ústne pred súdom prvého stupňa v pôvodnom konaní vykonané s tým, že na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že medzičasom bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušené a okresný súd po odstránení väd rozhoduje na podklade pôvodne vykonaného dokazovania znova.

Ani vyššie uvedenými námietkami preto obvinení dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenaplnili.

Vo vzťahu k námietkam obvinených týkajúcich sa prieťahov v konaní a neprimeranej dĺžky konania je potrebné uviesť, že tieto nespádajú do rámca dovolacích dôvodov a nenapĺňajú žiaden dovolací dôvod podľa § 371 Trestného poriadku. Napriek tomu, len pre úplnosť, najvyšší súd dodáva, že obvinení sa v prejednávanej veci stíhaných skutkov dopustili 28. marca 2014, uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané 22. apríla 2014, pričom ich trestná vec bola právoplatne skončená 2. júna 2020. Z

uvedeného je zrejmé, že trestné konanie síce trvalo vyše šesť rokov, hoci nešlo o skutkovo, ale ani právne zložitú trestnú vec, avšak o predĺženie celkovej dĺžky trestného konania sa významnou mierou pričínili aj obvinení a ich obhajca, kedy predovšetkým z dôvodov na ich strane dochádzalo k odročovaniu termínov hlavného pojednávania aj verejného zasadnutia. Preto, podľa názoru najvyššieho súdu, niet významného dôvodu pre konštatovanie porušenia práva obvinených na prejednanie ich trestnej veci v primeranom čase.

Navyše pokiaľ obvinení subjektívne vnímali ako prietahy v konaní časové rozstupy medzi jednotlivými pojednávaniami na súdoch nižšieho stupňa, nič im nebránilo podať sťažnosť pre nečinnosť v zmysle § 55 ods. 3 a nasledujúcich Trestného poriadku, čo však neurobili.

Pokiaľ ešte obvinení namietali porušenie práva na obhajobu, dôvodiac, že neboli upovedomení o podaní T. U., ktoré bolo do spisu založené 29. januára 2018, k tomu je potrebné uviesť, že nie zrejmé, v čom konkrétne by malo spočívať porušenie ich práv na obhajobu (obvinení to neuvádzajú), pokiaľ neboli upovedomení o podaní, na obsahu ktorého súdy nižšieho stupňa svoje rozhodnutie o vine obvinených nezaložili, ako dôkaz ho nevykonali a v zásade ide o podanie, ktoré nemá priamy súvis s prejednávanou vecou s tým, že súd nemá povinnosť informovať obvinených o podaniach došlých a založených do spisu, je vecou obvinených, či v rámci prípravy na hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie do spisu nahliadnu.

Ani z tohto uhla pohľadu potom dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku námietkami obvinených naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Úspešné uplatnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu predpokladá, že v prejednávanej veci konala alebo rozhodovala vylúčená osoba, ktorá je zároveň z procesného hľadiska nositeľom postavenia orgánu činného v trestnom konaní (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku), sudcu alebo prísediaceho.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Pomerom úradnej osoby k prejednávanej veci je najmä vzťah prezentovaný záujmom úradnej osoby na výsledku prejednávanej veci, napríklad z dôvodu, že v takejto veci vystupuje ako poškodený alebo poškodeným je jej blízky príbuzný, alebo vzťah založený na situácii, že úradná osoba bola svedkom prejednávanej veci a podobne.

Pomerom k osobe, ktorej sa úkon týka, jej zástupcovi, prípadne k inému orgánu činnému v tomto konaní môže byť napríklad vzťah príbuzenský, úzko priateľský alebo prípadne naopak nepriateľský, opierajúci sa však o konkrétne skutočnosti, z ktorých by bolo možné takýto pomer vyvodit'.

Vždy však ide o okolnosti, ktoré bránia byť sudcovi vo veci, či už subjektívne alebo objektívne nestranným.

Okolnosti, ktoré bránia sudcovi objektívne byť nestranným, nastávajú nezávisle od jeho vôle, vyvolávajú však oprávnené pochybnosti o jeho nestrannosti, so zreteľom napríklad na štatút, či funkcie, ktoré vo veci vykonával a aj keby sudca subjektívne bol nestranným, nemôže vo veci pre ich existenciu konať v zmysle teórie zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa taký aj objektívne javiť stranám v konaní.

Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak a spravidla sa posudzuje podľa správania sudcu.

S ohľadom na existenciu ústavou garantovanú zásadu zákonného sudcu, však musí ísť o taký výnimočný dôvod, ktorý spôsobuje, že v konkrétnej trestnej veci bude lepšie zabezpečené uplatnenie základných zásad trestného konania prostredníctvom iného sudcu. Teda sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Ako to už bolo vyššie naznačené, pri riešení otázky nestrannosti sudcu je nutné zohľadniť aspekty tak subjektívneho, ako aj objektívneho charakteru (primerane rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Piersack proti Belgicku), pritom pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak s tým, že na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti sa vyžaduje dôkaz o skutočnej zaujatosti (primerane rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Hauschildt proti Dánsku). Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov v zmysle už spomínanej tzv. teórie zdania nezaujatosti, podľa ktorej spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná, nestačí teda, že sudca je objektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (primerane rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Delcourt proti Belgicku), pričom vždy je treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti (primerane rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Pullar proti Spojenému kráľovstvu) s tým, že relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych, dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť však nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. V tejto súvislosti je potrebné brať na zreteľ skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti, preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu a znamenala by dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci, môže aj pri zohľadnení už spomínanej tzv. teórie zdania nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že vzťah sudcu k danej veci, k stranám v konaní alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranné (primerane rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 332/2008).

O námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len riadny procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 (§ 32 ods. 6 Trestného poriadku).

Obvinení vzhľadli, podľa ich názoru, oprávnenú pochybnosť o nestrannosti odvolacieho súdu, v skutočnosti, že okresný súd ich odsúdil z dôvodu, že mu to nariadil krajský súd, pričom krajský súd sa zameral na zdôvodnenie, prečo musia byť obvinení vinní, a nezaoberal sa procesnou stránkou konania a skutkovými zisteniami, ktoré vyplývajú zo samotných výpovedí svedkov, ktoré sú v rozpore s tvrdeniami krajského súdu a s napadnutým rozhodnutím.

Použitia tohto dovolacieho dôvodu sa obvinení v podanom dovolaní síce výslovne nedomáhali, avšak podľa ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu (rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012), ako to už bolo vyššie naznačené, viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka (vecného) vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku.

V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade uviesť, ako to už bolo vyššie konštatované, že odvolací súd nenariadil súdu prvého stupňa obvinených odsúdiť, súdy nižšieho stupňa svoje rozhodnutia z hľadiska uznania viny a uloženia trestu, ako to už bolo vyššie uvedené, náležite, zrozumiteľne odôvodnili, preto neobstoí argument, že odvolací súd nebol nezaujatý, objektívny, pretože sa držal svojho názoru vyjadreného v zrušujúcom uznesení, že obvinených je potrebné odsúdiť (takýto názor krajský súd nevyslovil, „len“ poukázal na chyby v hodnotení vykonaných dôkazov okresným súdom). Pokiaľ obvinení ešte namietali, že odvolací súd sa nezaoberal procesnou stránkou prípadu a skutkovými zisteniami, ktoré vyplývajú zo samotných výpovedí svedkov, ktoré sú v rozpore s tvrdeniami krajského súdu a s napadnutým rozhodnutím, k tomu je potrebné uviesť, že vzhľadom na to, ako to už bolo vyššie uvedené, že dovolacie konanie je výsostne návrhovým konaním, je povinnosťou obvineného kvalifikovane zastúpeného obhajcom uviesť konkrétne chyby vytýkané napadnutému rozhodnutiu a jemu predchádzajúcemu konaniu, len všeobecné tvrdenie, že krajský súd sa nevysporiadal s procesnou stránkou veci a podľa názoru obvinených rozpormi medzi zisteniami vyplývajúcimi z výpovedí svedkov a tvrdeniami odvolacieho súdu obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí bez poukázania na konkrétny rozpor a konkrétnu chybu, žiaden dovolací dôvod nenaplnia.

Ani najvyšší súd preto žiaden dôvod, ktorý by nasvedčoval nedostatku nezaujatosti a objektívnosti zákonného senátu odvolacieho súdu, a ktorý by tento senát a jeho členov vylučoval z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej trestnej veci nevzhliadol.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinení dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zjavne nenaplnili.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistene porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 24/2020).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej rozhodovacej praxi však ako podklad pre záver o porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), skúma celkovú spravodlivosť procesu (primerane napríklad rozhodnutia ESLP vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu z 15. decembra 2011, Schatschaschwili proti Nemecku z 15. decembra 2015, Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 13. septembra 2016, Simeonovi proti Bulharsku z 12. mája 2017, Murtazaliyeva proti Rusku z 18. decembra 2018 a ďalšie). Teda pre záver o porušení článku 6 Dohovoru z pohľadu práva na spravodlivý proces nestačí akékoľvek (nepodstatné, formálne) porušenie zákona pri vykonávaní akéhokoľvek dôkazu, ale musí ísť o porušenie podstatné, závažné, majúce zásadný materiálny dopad na práva obvineného, a to až do takej miery, že spôsobuje nespravodlivosť procesu ako celku.

Obvinení vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu namietali, že na hlavnom pojednávaní bola prečítaná zápisnica o výpovedi svedkyne Ing. C. L., ktorá mala byť, podľa ich názoru, pred súdom vypočutá s tým, že zákonné podmienky na prečítanie zápisnice o výpovedi tejto svedkyne neboli splnené. Dovolatelia v tejto súvislosti poukazovali na skutočnosť, že na výsluchu svedkyne trvala obžaloba aj obvinení, pričom okresný súd na strane 11 rozsudku uviedol iba, že zdravotný stav Ing. C. L. neumožňoval jej výsluch na hlavnom pojednávaní, bez toho však, aby vysvetlil, či podmienka podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku bola splnená. Navyše okresný súd v zápisnici z 25. októbra 2016 (o hlavnom pojednávaní) uviedol, že číta zápisnicu o výpovedi svedkyne z č. l. 60-68, čo je však aj výsluch pred vznesením obvinenia, okrem toho podľa dotknutej zápisnice (z 25. októbra 2016) nebol obvinený T. L. na spomínanom hlavnom pojednávaní prítomný, preto sa k prečítaniu zápisnice nemohol vyjadriť.

Okrem toho obvinení ešte namietali, že po opätovnom vrátení veci na súd prvého stupňa, mal okresný súd zabezpečiť výsluch tejto svedkyne na hlavnom pojednávaní, prípadne zistiť, či sú naďalej splnené zákonné podmienky na prečítanie zápisnice o jej výpovedi, pretože pokiaľ tomu tak nebolo, došlo k porušeniu ich práva na obhajobu, keďže výpoveď dotknutej svedkyne z prípravného konania vyznieva v ich prospech a jej výpoveď na hlavnom pojednávaní je dôležitá pre zistenie skutkového stavu.

V tejto súvislosti dovolatelia poukázali na skutočnosti, že Ing. C. L. sa 15. októbra 2015 dostavila na hlavné pojednávanie, osobne doniesla na súd ospravedlnenie 3. februára 2016, pričom v doloženej lekárskej správe, ktorá je bez dátumu, sa uvádza len to, že v súčasnej dobe nie je schopná zúčastniť sa pojednávania vzhľadom k aktuálnemu zdravotnému stavu, opäť bolo osobne súdu doložené jej ospravedlnenie z 21. októbra 2016, pričom pripojená lekárska správa je bez dátumu a uvádza sa v nej, že menovaná je dlhodobo v liečbe pre zmenu zdravotného stavu, z psychiatrického hľadiska je vhodné sa vyhnúť záťažovým situáciám ako sú jednania na úradoch, súdoch, polícii a obdobných inštitúciách. Obvinení ďalej namietali, že na predložení potvrdení o dočasnej práceneschopnosti z 25. januára 2016 menovanej svedkyne sa uvádza diagnóza - M 54.99 čo je choroba chrbtice (vyhláška ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky číslo 127/2014 Z. z.) a diagnóza F 32.1 čo je psychóza (depresívne epizódy). Z uvedených dokumentov nebolo možné, podľa názoru obvinených, vyvodiť záver, že svedkyňa trpí chorobou, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, a teda ani splnenie zákonných predpokladov pre prečítanie zápisnice o jej výsluchu z prípravného konania na hlavnom pojednávaní.

Na predmetnú námietku obvinených reagoval pomerne rozsiahlo už krajský súd na stranách 16, 17 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v rámci ktorého poukázal na to, že zápisnicu o výpovedi svedkyne Ing. C. L. prečítal okresný súd na hlavnom pojednávaní konanom 25. októbra 2016 z dôvodu podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku argumentujúc jej zlým zdravotným stavom, pričom už na hlavnom pojednávaní konanom 8. septembra 2016, pri jeho odročovaní na 25. októbra 2016, obhajoba výsluch svedkyne ponechala na zváženie súdu s poukazom na lekársku správu z februára 2016 o jej zdravotnom stave (poznámka najvyššieho súdu - obvinení teda netrvali na osobnom výsluchu dotknutej svedkyne). Krajský súd poukazujúc na č. l. 304 spisu dôvodil, že okresný súd mal riadne vykázané ospravedlnenie svedkyne Ing. L. pred vykonaním hlavného pojednávania 25. októbra 2016 s tým, že jej ospravedlnenie bolo spojené s vyjadrením psychiatra MUDr. K., ktorý poukázal na zdravotný stav Ing. C. L., pričom ospravedlnenie aj lekárska správa boli datované 20. októbra 2016 (ospravedlnenie z 21. októbra 2016). Odvolací súd ďalej poukázal aj na skutočnosť, že vo vzťahu k prečítanej svedeckej výpovedi Ing. C. L. na hlavnom pojednávaní konanom 25. októbra 2016, na ktorom bol prítomný aj obhajca obvinených, neboli pripomienky, a hoci obvinený T. L. na dotknutom hlavnom pojednávaní (25. októbra 2016) nebol prítomný, na predchádzajúcom hlavnom pojednávaní konanom 8. septembra 2016 bol výslovne poučený o odročení na 25. októbra 2016, kedy (8. septembra 2016) obhajca uviedol, že ponecháva na zváženie súdu výpoveď svedkyne Ing. C. L. vzhľadom na lekárske správy (obvinený teda vedel, že na odročenom hlavnom pojednávaní - 25. októbra 2016 môže byť namiesto osobného výsluchu dotknutej svedkyne čítaná zápisnica o jej výpovedi).

Z ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku okrem iného plyní, že zápisnicu o výpovedi svedka možno prečítať aj vtedy, ak takáto osoba ochorela na chorobu, ktorá na dlhší čas znemožňuje jej výsluch. Z lekárskej správy z 1. februára 2016 plyní, že dotknutá svedkyňa je práceneschopná, pričom z, v spise založeného dokladu o práceneschopnosti z 25. januára 2016, plyní, že dôvodom jej práceneschopnosti, okrem iného, je aj psychiatrická diagnóza s tým, že jej práceneschopnosť bola opakovane posudzovaná (11-krát) a nepretržite trvala aj 28. októbra 2016 (posledný záznam o prehodnotení jej práceneschopnosti zaznamenaný na predložennom doklade), zároveň z lekárskej správy z 20. októbra 2016 plyní, že dotknutá svedkyňa je dlhodobo v liečbe pre zmenu zdravotného stavu, z psychiatrického hľadiska je vhodné sa vyhnúť záťažovým situáciám ako sú jednanie na úradoch, súdoch, polícii a obdobných inštitúciách. Z uvedeného je potom nepochybne zrejmé, že spomínaná svedkyňa ochorela na chorobu, ktorá dlhší čas znemožňuje jej výsluch na hlavnom pojednávaní, a preto súd prvého stupňa postupoval správne, pokiaľ jej osobný výsluch nahradil prečítaním zápisnice o jej predchádzajúcej výpovedi.

V kontexte vyššie uvedeného, ani podľa názoru najvyššieho súdu neobstojí námietka v tom smere, že by prečítaním zápisnice o výpovedi svedkyne Ing. C. L. došlo k nezákonnému postupu pri vykonávaní tohto dôkazu, ako ani námietka, že by lekárske správy neboli datované alebo neodôvodňovali postup súdov nižšieho stupňa.

Vo vzťahu k námietkam obvinených, že okresný súd mal po vrátení veci krajským súdom opätovne zabezpečovať výsluch svedkyne Ing. C. L., prípadne opätovne zisťovať, či sú splnené podmienky pre prečítanie zápisnice o jej výpovedi podľa § 88, § 263 Trestného poriadku je potrebné uviesť, že takýto postup nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia, pričom krajský súd vo svojom zrušujúcom uznesení súdu prvého stupňa takto postupovať neuložil (opätovne zisťovať splnenie zákonných podmienok pre prečítanie zápisnice o výsluchu dotknutej svedkyne namiesto jej osobného výsluchu), keďže pochybenie v tomto smere nezistil. Navyše, ako to už bolo vyššie uvedené, vychádzajúc z už citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke pod číslom 7/2011, za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, respektíve uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku, keďže rozsah dokazovania určuje súd, pričom obvinení osobné vypočutie dotknutej svedkyne namiesto prečítania zápisnice o jej výsluchu po vrátení veci súdu prvého stupňa nenavrhl.

A pokiaľ bolo ešte namietané, že súd prvého stupňa v rámci čítania zápisnice o predchádzajúcej výpovedi spomínanej svedkyne prečítal nielen zápisnicu o jej výpovedi po vznesení obvinenia, ale aj pred týmto úkonom, k tomu je potrebné uviesť, že jej výpovede v oboch týchto momentoch sú v podstatných okolnostiach zhodné (v tom smere, čo počula), preto je bez významu, že okresný súd prečítal navyše aj zápisnicu o výsluchu svedkyne pred vznesením obvinenia, keď všetky podstatné okolnosti významné pre rozhodnutie súdov nižšieho stupňa odznali počas výsluchu po vznesení obvinenia, preto tento postup súdu prvého stupňa nemal žiaden zásadný materiálny dopad na práva a postavenie obvinených.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinení dovolací dôvod plynúci z ustanovení § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale ani žiadneho iného zjavne nenaplnili.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je

dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný vinným, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Dovolatelia boli v bode 1) v úvode označeného rozsudku okresného súdu uznáni vinnými zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a v bode 2) rozsudku bol obvinený T. L. uznaný za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona. S takto ustáleným právnym posúdením zisteného skutku sa krajský súd, ako to vyplýva z jeho v úvode označeného uznesenia, bez výhrad stotožnil.

Zločinu vydierania podľa § 189 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona sa dopustí ten, kto spoločným konaním iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti, aby niečo konal, opomenul alebo trpel.

Prečinu nebezpečného vyhrážania sa podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona dopustí ten, kto sa inému vyhráža smrťou, ťažkou ujmov na zdraví alebo inou ťažkou ujmov takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu.

Z obsahu skutku tak, ako ho súd prvého stupňa ustálil, a pojal do takzvanej skutkovej vety svojho rozsudku, a s ktorým sa krajský súd bezo zmeny stotožnil, v podstate (zjednodušene povedané) plyní, že

v bode 1) sa obvinený T. L. v predajni, kde poškodeného Ing. T. K. čakali obaja obvinení, dožadoval vyplatenia splátky za nájom priestorov v zmysle splátkového kalendára, vyhrážal sa mu, že keď okamžite neuhradí peniaze, tak ho „odjebe“ a postará sa o to, že aj keď bude chcieť následne zaplatiť, že už nebude mať kto zaplatiť, následne obaja obvinení začali poškodenému Ing. T. K. opätovne vulgárne nadávať a keď vyšli z predajne von, obvinení T. L. sa do predajne vrátil a poškodenému Ing. T. K. povedal, že ak neuvidia svoje peniaze, tak sa postará o jeho likvidáciu, a povedal mu „... keď idem niekoho odjebať, tak mu zásadne tykám ...“;

v bode 2) obvinený T. L. 28. marca 2014 po tom, čo prišiel do predajne „H.“ na ul. P. č. XX v W. začal kričať na poškodených P. H. a Y. J., čo tam robia, pričom im vulgárne nadával a poškodenému P. H. sa vyhrážal, že mu rozbije železnou tyčou hlavu, ak odtiaľto nevypadnú a podpáli im auto, čím u menovaného vzbudil obavu, že svoje vyhrážky uskutoční.

Z uvedeného je teda, pokiaľ ide o bod 1), zrejme, že obaja obvinení sa poškodenému Ing. T. K. vyhrážali fyzickou likvidáciou v prípade neuhradenia peňazí, čím nepochybne vyššie uvedený zločin vydierania podľa § 189 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona spáchali.

Pokiaľ obvinení v tejto súvislosti namietali, nesprávnosť právnej kvalifikácie skutku bod bodom 1) s poukazom na to, že zo správania sa poškodeného Ing. T. K. a z jeho výpovedí je zrejme, že vzniknutá situácia bola pre neho nepríjemná, konanie však nebral ako vydieranie, ale podaným trestným oznámením si mohol predĺžiť čas na splatenie existujúceho dlhu, z dôkazu - záznamu o podanom vysvetlení z 9. augusta 2017, ktorý bol predložený okresnému súdu 13. apríla 2018 malo vyplývať, že sa mu obvinený T. L. nikdy nevyhrážal, k tomu sa žiada uviesť, že ide o skutkové námietky, ktoré sú vychádzajúc z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku, v zmysle ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, z dovolacieho prieskumu vylúčené, pretože obvinení sa nimi v podstate dožadujú iného hodnotenia vykonaného

dokazovania podľa svojich predstáv, vo svoj prospech a zároveň vyjadrujú nesúhlas s ustáleným skutkom prezentujúc vlastný priebeh skutkového deja, pritom súdy nižšieho stupňa, ako to už bolo vyššie uvedené, s poukazom na výpovede dotknutého poškodeného a ďalších dôkazov, logicky, presvedčivo vysvetlili, prečo jeho výpovedi uverili, napokon samotný poškodený pri svojej poslednej výpovedi uviedol, že s odstupom času už dotknutú situáciu vníma menej emotívne, avšak z vystupovania obvinených v čase skutku strach mal.

A pokiaľ, vychádzajúc z vyššie popísaného bodu 2), obvinený T. L. v predajni kričal na poškodených P. H. a Y. J., vulgárne im nadával, poškodenému P. H. sa vyhrážal, že mu rozbije hlavu zelenou tyčou a podpáli im auto, nepochybne sa prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona dopustil, pretože sa iným osobám vyhrážal ťažkou ujmom na zdraví (rozbije hlavu železnou tyčou) a inou ťažkou ujmom (podpáli im auto) spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu (kričal, bol agresívny).

Navyše, či už ide o trestný čin vydierania alebo nebezpečného vyhrážania, podľa dlhodobo ustálenej súdnej praxe (primerane B20/5/1979 - judikát uverejnený v Bulletine Najvyššieho súdu Českej socialistickej republiky) pre naplnenie objektívnej stránky týchto trestných činov nie je potrebné, aby použité vyhrážky u poškodeného aj skutočne obavu vzbudili, postačí, ak ide o vyhrážky takého charakteru, ktoré sú objektívne spôsobilé takúto obavu (dôvodnú obavu z ich uskutočnenia) vzbudiť.

Opakované vyhrážky smrťou (bez ohľadu na použité konkrétne výrazové prostriedky), alebo vyhrážky rozbitím hlavy železnou tyčou podporené vyhrážkou podpálenia auta, prednášané agresívne, krikom, doprevádzané vulgarizmami, sú nepochybne objektívne spôsobilé vzbudiť dôvodnú obavu, bez ohľadu na to, či sa ich poškodení aj v skutočnosti obávali, navyše v prejednávanej veci, ako to už bolo vyššie rozvedené, sa poškodení vyhrážok prednesených obvinenými báli, pričom aj logicky zdôvodnili, prečo obavu pociťovali (lebo ich poškodený považoval za nebezpečných, navyše ich konanie gradovalo - Ing. T. K., obvinený sa správal agresívne - P. H.).

Dovolatelia namietali právnu kvalifikáciu skutku uvedeného v bode 2) argumentujúc tým, že skutková veta nebezpečného vyhrážania neobsahuje popis skutku tak, aby sa tento trestný čin vzťahoval aj na poškodeného Y. J., pritom podľa názoru obvinených nie je zrejmé, čím sa mu mal obvinený T. L. vyhrážať, ani to, že mal z toho poškodený strach a namietali, že Y. J. bol v trestnom konaní vypočutý ako svedok, a to aj po vznesení obvinenia, pričom v pozícii poškodeného nebol ani poučený a ani vypočutý.

Aj keď obvinení podradili vyššie uvedenú argumentáciu pod dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa názoru najvyššieho súdu, bolo potrebné vychádzajúc z obsahového hľadiska obhajobnej argumentácie (R 120/2012) predmetnú námietku podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Objektívna stránka trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona spočíva vo vyhrážaní sa inému smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom, a to takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu.

Následkom tohto trestného činu je pôsobenie samotnej vyhrážky v tom smere, že je spôsobilá vzbudiť dôvodnú obavu z jej naplnenia, respektíve nejakej jej varianty. V predmetnej skutkovej podstate je obligatórnou zložkou objektívnej stránky aj spôsob spáchania trestného činu, ktorý musí byť taký, aby z neho vyplynul obligatórny následok, ktorým je možnosť vzbudenia dôvodnej obavy, pritom postačí jej možnosť (vzbudenia dôvodnej obavy), netreba, aby táto obava naozaj vznikla.

Skutková veta (popis skutku) musí bezpodmienečne obsahovať úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty (priemerne nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 509/2015).

Skutková veta nie je totožná s právnou vetou a spravidla nepoužíva terminológiu právnej vety, aj keď sa

niekedy použité výrazy a formulácie skutkovej a právnej vety nevyhnutne prekrývajú (zhodujú). Skutková veta však musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu z 21. júna 2016, sp. zn. 2Tdo/38/2016).

V skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku sa necituje formulácia kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona, táto formulácia zodpovedá tzv. právnej vete, citovanej v kvalifikačnej časti výroku o vine. Skutková veta musí zodpovedať právnej vete obsahovo, teda tak, aby bolo možné konštatovať naplnenie zákonných znakov trestného činu (subsumovať zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona) - rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 57/2016.

Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu. Skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody) - rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 16/2019.

Zo skutku pod bodom 2) vo vzťahu k Y. J. plynie, že potom čo prišiel obvinený T. L. do predajne začal na neho a P. H. kričať, vulgárne im nadával a vyhrážal sa, že im podpáli auto (poškodenému P. H. sa ešte vyhrážal rozbitím hlavy železnou tyčou).

Z takto ustáleného skutku je nepochybne zrejmé, že vyhrážka podpálením motorového vozidla doprevádzaná krikom, vulgárnymi nadávkami a vyhrážkou rozbitím hlavy železnou tyčou ďalšej osobe, rozhodne dosahuje intenzitu vyhrážky (inej ťažkej ujmy), ktorá by bola spôsobilá u nezaujatého pozorovateľa vzbudiť dôvodnú obavu. Pre kvalifikáciu skutku, ako trestného činu nebezpečného vyhrážania, je pritom bezpredmetné, či vyhrážky ne/vzbudzujú subjektívny pocit obavy u samotného poškodeného, preto je nepodstatné, či v prejednávanej veci bolo zisťované, či sa Y. J. vyhrážok prednesených obvineným aj skutočne obával. Skutková podstata prečinu nebezpečného vyhrážania bola preto v prejednávanej veci nepochybne naplnená aj vo vzťahu k Y. J..

A pokiaľ ešte obvinení namietali, že Y. J. nebol poučený ako poškodený a takéto postavenie ani v prípravnom konaní nemal, k tomu je potrebné uviesť, že ak orgány činné v trestnom konaní upreli svedkovi Y. J. v prípravnom konaní práva poškodeného, ukrátili na právach Y. J., nijakým spôsobom však neuškodili obvineným, ani ich neukrátili na ich právach (napokon obvinení ani netvrdia žiaden konkrétny následok na ich právach alebo postavení, ktorý by nastal v dôsledku toho, že orgány činné v trestnom konaní neumožnili poškodenému uplatnenie jeho práv poškodeného), preto takýmto postupom nedošlo k žiadnemu porušeniu práv obvinených.

Z uvedeného je potom zrejmé, že obvinení svojimi námietkami nestotožňujú sa s právnou kvalifikáciou ustáleného skutku a hodnotením dôkazov, dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenaplnili.

Vzhľadom na to, že obvinení T. L. a T. L. skutočnosťami, ktoré uviedli vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnili dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. e), písm. g), písm. i) Trestného poriadku (ale ani žiadne iné), Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí ich dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je

to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.